

Par amatierteātru skati „Gada izrāde 2011”

Sešas ekspertu izvirzītās izrādes skates finālam katra savā veidā bija interesantas un spilgtas Latvijas amatierteātra situācijas liecības, apstiprinājums tam, ka daudzi kolektīvi strādā labā skatuves mākslas līmenī, režisori ir profesionāli, radoši un spēj ģenerēt jaunas idejas un tās godam iemiesot.

Par fināla neapšaubāmu centru kļuva divas izrādes – Rēzeknes *Jorika* iestudējums, T. Vaildera „Mūsu pilsētiņa” (režisors Ilja Bočarņikovs) un Liepājas Metalurgu Tautas teātra inscenējums, Raiņa „Pūt, vējiņi!” (režisore Daina Kandevica). Abas šīs izrādes varēja pretendēt uz „Gada izrādes” titulu, un divu žūriju vērtējums arī katrai no tām deva galveno balvu.

„Mūsu pilsētiņa” ir profesionāli nevainojams režisora Iljas Bočarņikova darbs, kurā stilistiski tīri, lakoniski izmantota scenogrāfija, kas turklāt labi piemērota amatierteātra vajadzībām – izrādes var notikt gandrīz jebkur, detaļas ir nedaudzas, viegli transformējamas un pārvietojamas. Aktieru ansamblis, kā ik gadus, apliecina, ka ir rūpīgi kopts un lolots, izmantojot katra aktiera savdabību, inteliģenci un skatuvisko pievilcību. Izrāde iestudēta ar skaidru vēstījumu, vienkāršiem, bet precīziem līdzekļiem, kas vienlaikus rosina skatītāju fantāziju un līdzpārdzīvojumu. Liela nozīme izrādes dinamikā ir tam, ka pats režisors spēlē stāstnieka lomu, savienojot atsevišķas epizodes, nodrošinot ainu maiņu tempu un ritmu.

Raiņa „Pūt, vējiņi!” Dainas Kandevicas režijā, nav tik viengabalains iestudējums, taču tam piemīt negaidīts radošs skats uz klasiku un spilgta mūsdienīgu problēmu atklāsme, vienlaikus nemēģinot neko nepamatoti modernizēt. Pārsteidzošs un apskaužams ir jau izejas punkts – izrāde kā lugas lasījuma mēģinājums, iesaistot Režisoru kā vienu no darbības personām. Tas ļauj aktieriem gan pakāpeniski pārvarēt attālumu starp lomu un sevi, gan saīsināt un koncentrēt lugas notikumus, gan – kas varbūt ir pats galvenais – noņemt Raiņa tekstam sentimentu un patosu, padarot to saprotamu un saistošu jaunajam skatītājam. Dainai Kandevicai ir izdevies atrast visām lomām interesantus un skatuviski pievilcīgus aktierus. Tomēr īpaši gribētos izcelt Aigaru Kārkliņu – Uldi, kurš apbrīnojami skaidri, ticami un organiski nospēlē mūsdienu jaunieša tipu: cilvēku, kas pat nav ļauns, bet nespēj un nevēlas iegrozīt savas iegribas, impulsa radītas idejas, un galu galā iznīcina to, ko patiesi mīl. Diemžēl līdz galam nav atrisināta scenogrāfija un telpas risinājums un apdzīvojums, tāpat finālā apsīkst auglīgais sakāpinājuma „piezemēšanas” paņēmiens. Taču, neskatoties uz trūkumiem, izrāde aizrauj, dziļi skar un pierāda, cik viegli klasika pakļaujas **pamatotai** transformācijai.

Divi iestudējumi – studijas *Haritas* izrāde, G. Priedes „Aivaru gaidot” un Ausekļa Limbažu teātra K. Būzas „Sievietes, sievietes...” interpretācija – saista ar interesantiem formas meklējumiem, kas ļauj aktieriem darboties neierasti, ārpus sadzīves kategorijām. Auglīgs ir režisores Dainas Liepenieces mēģinājums lugu, kurai

jau kopš pirmiestudējuma ir latviešu absurda drāmas slava, kombinēt ar pazīstamajām dziesmām no „Trīnes grēku” uzveduma Liepājas teātrī, sniedzot vārdiem par citu dzīvi uzskatāmu vizualizāciju „tautiskā” un „pareizā” garā. Intas Kalniņas „Sievietes, sievietes...” ir brīnišķīgu aktrišu parāde, kas konsekventi darbojas vienotā stilā un formā. Lai arī izrāde brīžiem rotē uz vietas, sekojot lugas peripetijām, saprotama ir režisores vēlme maksimāli daudz laika un vietas dot katras aktrises spēles priekam un šarmam.

Tradicionāli veidotas ir Ventpils teātra M. Zīverta „Zaļās krūzes” un Kokneses amatierteātra S. Kalniņas „Metāla ziedu” izrādes. Agra Krūmiņa iestudējums kā vienmēr atšķiras ar smalku psiholoģisku darbu ar aktieriem, kas šoreiz pamazām pārāug ļoti savdabīgā, reālistiskā klaunādē, kurai var sekot ar pieaugošu interesi. Savukārt Ingūnas Strazdiņas darbs saista ar jaunās dramaturģijas interpretējumu un divu paaudžu aktrišu saspēli, kurai gan dramaturģija neļauj raisīties pietiekami pakāpeniski, lai kulmināciju sasniegtu beigās, nevis pirmajā trešdaļā.

Edīte Tišheizere (Leščinska), Dr. Artis

2012. gada 3. aprīlī